

5.

PŘÁTELSTVÍ

Chci pro tebe jen to nejlepší

1. PŘÍPRAVA

A. VÝCHOZÍ TEXTY

- **Příslaví 18,24:** „Přátelit se s kdekým je ke škodě; kdo však miluje, přilne víc než bratr.“
- **Příslaví 22,24.25:** „Nepřátel se s hněvivým člověkem a s mužem vznětlivým se nestýkej, ať se nepřizpůsobíš jeho stezkám a nenastražíš léčku své duši.“
- **List Jakubův 4,4:** „Proradná stvoření! Což nevíte, že přátelství se světem je nepřátelství s Bohem? Kdo tedy chce být přítelem světa, stává se nepřítelem Božím.“
- **List Jakubův 2,23:** „Tak se naplnilo Písmo: ‚Uvěřil Abraham Bohu, a bylo mu to počítáno za spravedlnost‘ a byl nazván ‚přítelem Božím‘.“
- **Jan 15,13:** „Nikdo nemá větší lásku než ten, kdo položí život za své přátele.“
- **list Petrův 4,8:** „Především mějte vytrvalou lásku jedni k druhým; vždyť láska přikryje množství hříchů.“
- **Matouš 18,15:** „Když tvůj bratr zhřeší, jdi a pokárej ho mezi čtyřma očima; dali si říci, získal jsi svého bratra.“
- **Příslaví 14,20:** „Chudého nemá rád ani jeho druh, kdežto mnoho je těch, kdo milují bohatého.“

- **Příslaví 19,6:** „Urozenému pochlebují mnozí, se štědrým mužem se přátelí kdekdo.“

B. DŮLEŽITÉ POZNÁMKY K „PŘÁTELSTVÍ“

Ježíš nám ukázal, jak velmi si cení přátelství. Když žil zde na zemi, měl přátele, blízké přátele a nejbližší přátele. Svým příkladem nám ukazuje, že bychom se neměli omezovat jenom na oblíbené a mocné lidi. Rovněž se od něj učíme, že i když nás přátelé nechají na holičkách, neznamená to, že bychom s nimi měli náš vztah ukončit.

Přátelství může mít různou podobu a hloubku. Někdy je velmi snadné se s někým spřátelit. Jindy se musíme hodně snažit, abychom někoho lépe poznali a stali se jeho přítelem. Pokud však nejsme opatrní, můžeme o přátelství přijít. Chyby a nedorozumění mohou vést k tomu, že ztratíme touhu trávit společně čas. Ježíš nám dal plán pro řešení našich problémů s druhými. Chce, abychom se i nadále těšili ze společnosti svých přátel. Přátelství je natolik důležité, že Ježíš chce také patřit k našim přátelům. Raduje se z naší touhy po přátelství s ním. Touží po tom, abychom s ním rádi trávili čas.

Moto „Rozděl a panuj“ popisuje strategii, kterou satan používá ve světě válčících království, aby oddělil Kristovy posly od zdroje jejich síly. Satan usilovně hledá způsoby, jak nás odvrátit od vztahu s Ježíšem a nalákat do přátelství, která nás odvedou od našeho Stvořitele.

C. CÍLE

Chtěli bychom, aby žáci na základě tohoto úkolu:

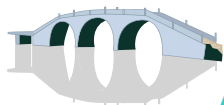
1. rozpoznali charakteristické znaky přátelství.
2. pochopili charakteristické rysy křesťanského přítele.
3. toužili být křesťanským přítelem.
4. pochopili kroky, které vedou k vyřešení konfliktu.

D. POMŮCKY

Úvod: (Aktivita A) fotokopie úplného seznamu žáků; papíry, propisovačky nebo tužky; psací desky s klipsem nebo tvrdé podložky pro psaní.

Souvislosti: Bible, žákovské úkoly; papíry, propisovačky nebo tužky.

2. PROPOJENÍ

A. OPAKOVÁNÍ

Deset minut, během nichž žáci přicházejí, využij následovně:

1. Zeptej se žáků, který verš si vybrali a naučili se z oddílu na středu. Dej jim možnost odříkat tyto verše zpaměti.
2. Dej žákům příležitost podělit se s ostatními o své vlastní „výroky“, které si zapsali do oddílu na pondělí. Určitě vyslechni jejich názory na výroky, které neodrážejí správný křesťanský život. Takové výroky se však nevyskytují v každém úkolu.
3. Zjisti, jak žáci a ostatní reagovali na situaci, která jim byla předložena v oddílu na neděli. Je-li to možné, stáhněte odpovědi z fóra na internetové adrese <http://deti.casd.cz>. Diskutujte o rozmanitých reakcích a diskuzi zakončete myšlenkami uvedenými v části Důležité poznámky k... na minulý týden v metodické příručce pro učitele.

Pokud pracuješ s velkou skupinou, zajisti, aby se v této části rozdělila na menší skupinky s dospělým vedoucím.

B. DALŠÍ SOUČÁSTI SOBOTNÍ ŠKOLY

Zpěv písní

Důraz na misi

Oznámení

3. ÚVOD

POZNÁMKA PRO UČITELE: Sestav si vlastní program s alternativami z níže uvedených kategorií – Úvod, Souvislosti, Aplikace a Závěr. Měj však na paměti, že žáci musí dostat příležitost k interakci (k aktivní účasti a vzájemné výměně názorů) a ke studiu Písma. Někde bys měl odvrátit jejich pozornost od úkolů na tento týden, jinde je na ně zase upozornit.

A. ÚVODNÍ AKTIVITA

Připravte se – Žáci by měli pochopit, že každý člověk má alespoň jednu dobrou vlastnost. Potřebují seznam jmen všech žáků ve třídě, psací potřeby a papír. Neměli by vidět, co píše ostatní. Dej jim několik minut na přemýšlení a na psaní.

Pozor – Řekni: **Dnes napíšeme něco pozitivního o charakteru každého účastníka sobotní školy. Netýká se to jejich vlasů, oblečení nebo majetku.** (Příklady: Jakub – poctivý; Sára – vždy veselá; atd.)

Start – Přesvědč se, že žáci porozuměli pokynům. Ujistí se, že každý píše něco pozitivního. Seber všechny seznamy, aniž by žáci viděli, co napsali ostatní. (V průběhu týdne napiš všechna laskavá slova o Jakobovi na jednu stránku, o Sáře na druhou atd. Příští týden dej každému seznam jeho vlastností.)

Odezva – Zeptej se: **V čem byl tento úkol snadný? V čem byl obtížný? Proč? Kdybyste měli na přemýšlení o dobrých vlastnostech druhých lidí více času, bylo by to snadnější?** Vyzvi žáky, aby na každém člověku, který se dnes nachází v jejich bezprostředním okolí, našli něco pozitivního.

B. ÚVODNÍ AKTIVITA

Připravte se – Účelem je vést žáky k zamyšlení nad tím, jak reagují na některé situace. Můžeš si zvolit pouze jednu situaci zaměřenou na oblast, s níž tví žáci zápasí, nebo se můžeš pokusit projít všechny (anebo si vymyslet svou vlastní). Připrav si papíry s úvodními replikami jednotlivých situací, které jsi vybral.

Pozor – Vyber dva dobrovolníky (nikoho nenut). Dej jim úvodní repliky. Žáci by pak měli navázat na rozhovor svými vlastními slovy.

Situace 1: dvě dívky:

1: „Všimla sis, ta nová holka si o sobě myslí, že je něco lepšího.“

2: „To je její problém, fakt nevím, v čem je tak skvělá.“

1: „Možná bychom jí měly věnovat zrcadlo.“

2: „V první řadě by měla navštívit...“

Situace 2: dva chlapci nebo dvě dívky

1: „Jak dopadla tvoje písemka z fyziky?“

2: „Špatně. Nevím proč; opravdu jsem se učil/a.“

1: „Já také. Strávil/a jsem nad tím nejméně hodinu.“

2: „Myslím, že to byla stupidní písemka. V učebnici to není pořádně vysvětleno a učitel neví...“

Situace 3: dva chlapci

1: „Jsi tak šeredný, ani pes se na tebe nepodívá.“

2: „Jsi tak hloupý, doktor ti zrentgenoval mozek a na snímku nemohl nic najít.“

1: „Ty jsi...“

Odezva – Zeptej se: **Jaký je problém v Situaci 1?** (pomluvy) **Je tento rozhovor užitečný nebo zraňující? Proč? Jak by se měl v takové situaci zachovat posel Božího království? Jaký je problém v Situaci 2?** (obviňování) **Je tento rozhovor užitečný nebo zraňující? Co by měli ti studenti udělat teď? Co by měli udělat před další písemkou? Jaký je problém v Situaci 3?** (urážky) **Proč se lidé**

vzájemně urážejí? Čeho dosáhnou takovými rozhovory? Jak bychom se měli zachovat, když někdo říká: „My jenom tak žertujeme“? Dokážou slova ublížit? Svou odpověď vysvětlí.

C. ÚVODNÍ ILUSTRACE

Svámi vlastními slovy vyprávěj následující příběh:

V roce 1936 se olympijské hry konaly v německém Berlíně. Zbytek světa netušil, že německý vůdce Adolf Hitler se chystá napadnout ostatní země v Evropě.

Hitlerovi nacisté věřili v „árijskou nadřazenost“. Byli si jisti, že modroocí, blondřatí atleti vyhrají olympijské hry. Chtěli dokázat, že mají pravdu.

Američan Jesse Owens, syn černošského zemědělského pachtýře, vynikal ve skoku dalekém. Díky skoku dlouhému 26 stop a 8¼ palce byl držitelem světového rekordu.

Když se Jesse blížil k tréninkovému doskočišti, přepadly ho obavy. Doskoky vysokého německého skokana Luze Longa končily kolem značky 26 stop.

K Jesseho úžasu k němu nacistický „vzor dokonalosti“ přistoupil a představil se. Luz poznamenal, že Jesse by takto dokázal skočit „se zavřenýma očima“. Protože Luz potřeboval ke kvalifikaci jenom 23½ stopy, navrhl Jessemu, aby skákal první, a tak zvýšil svou šanci na bezpečný doskok. Jeho návrh zafungoval.

Jesse získal zlatou medaili a vytvořil olympijský rekord. Prvním člověkem, který mu přišel poblahopřát, byl Luz, těsně před Hitlerem.

To bylo naposledy, co se ti dva setkali. O několik let později padl Luz ve 2. světové válce.

Jesse Owens napsal o tomto krátkém přátelství: „Mohli byste roztavit všechny mé medaile a poháry, a přesto by to nestačilo na pozlacení 24 karátového přátelství, které jsem cítil k Luzi Longovi.“

*Upravil David Wallechinsky v *The Complete Book of the Olympics* [Úplná kniha o olympiádě]*

Odezva – Zeptej se: Co bys byl řekl, kdybys byl na místě Luze? A co kdybys byl na místě Jesseho? Co lze na základě tohoto příběhu říci o přátelství?

K čemu musí dojít, než se s někým spřátelíš? Proč některá přátelství vznikají rychle?

4. SOUVISLOSTI

A. SOUVISLOST S BOŽÍM KRÁLOVSTVÍM

Zeptej se: Když máme nějaký spor, jakými způsoby můžeme tento problém řešit?

Řekni: Obvykle reagujeme jedním z několika způsobů: tím prvním je únik z konfliktu, dalším je boj. Podívejme se, co Bible říká o boji. (Rozdej žakovské úkoly.) Pročtěte si texty v oddílu na středu a také texty uvedené na začátku tohoto úkolu v metodické příručce.

Co nám následující texty říkají o přátelství? (Z metodické příručky: Přísloví 22,24.25; z žakovského úkolu: Přísloví 17,14; viz také Přísloví 19,11.)

Zeptej se: Znáš nějaké způsoby úniku kromě toho, že člověk může vstát a odejít pryč? (Přestane naslouchat, uhýbá pohledem.)

Řekni: Jedním ze způsobů úniku je popření, že mám s problémem cokoli společného. Někteří lidé budou dokonce popírat i to, že problém vůbec existuje. Dalším způsobem je obviňování někoho jiného.

Zeptej se: Chápeme, co to znamená bojovat pěstmi, existují však i jiné způsoby boje?

Řekni: Jednou z možností boje je boj prostřednictvím slov. Někdy lidé používají k boji urážky. Jindy se rozhodnou mluvit o někom za jeho zády. Říká se tomu pomluvy. Většina z nás pravděpodobně nepovažuje urážky nebo pomluvy za boj.

Co nám následující text říká o tom, jak bychom měli mluvit? Nechej někoho přečíst Efezským 4,29 z Bible nebo z žakovského úkolu.

Zeptej se: Co bychom tedy měli podle Bible dělat místo boje nebo úniku?

Podívejme se na následující texty: Přísloví 19,11; 1. list Petrův 4,8; Koloským 3,13.

Zeptej se: Co říká Bible? (Někdy je třeba, abychom přehlíželi problémy nebo křivdy, kterých se druzí vůči nám dopustili.) **Co bychom měli dělat, když nějaký problém nemůžeme přehlédnout?**

Řekni někomu, aby našel a přečetl Matouše 18,15. **Zeptej se: Co nám říká Bible?** (Musíme za tím člověkem jít a promluvit si s ním.) Řekni někomu, aby našel a přečetl Galatským 6,1-5 a Matouše 5,23.24.

Zeptej se: Kdy pomůže, když si o svém sporu promluvíte? (Když se obě strany dohodnou, že se pokusí své neshody řešit.) **Je snadné hovořit s někým o problému? Proč všichni neřeší své problémy tímto způsobem?** (Ve skutečnosti nechtějí problém řešit; bojí se druhého člověka; nedůvěřují druhému člověku.) **V některých případech nefunguje ani rozhovor, co bychom tedy měli dělat pak?**

Řekni někomu, aby našel a přečetl Matouše 18,16. **Zeptej se: Co bychom měli dělat?** (Vezmi si s sebou někoho důvěryhodného, promluv si s tím člověkem a snaž se vyřešit váš spor.)

Zeptej se: Zní to jako dobrá rada? Koho byste mohli požádat, aby šel s vámi? (důvěryhodného přítele, rodiče, učitele, jiného dospělého) **Proč myslíš, že Ježíš chce, abychom se snažili věci řešit?** (Stvořil nás s touhou milovat druhé.) **Co se stane, když naše snaha vyřešit věci rozhovorem selže?** (Přátelství může skončit; druhý člověk možná potřebuje čas na to, aby změnil svůj názor; nezapomínej se za danou situaci neustále modlit a nadále dělej to, co by dělal Ježíš.)

Další texty k tématu přátelství, které lze využít v této diskuzi, jsou uvedeny v oddíle Výchozí texty metodické příručky (Příslaví 18,24; list Jakubův 2,23; Jan 15,1; Příslaví 14,20 a Příslaví 19,6).

B. SOUVISLOST S ILUSTRACÍ V ÚKOLU

Nejdříve někoho požádej, aby přečetl nebo převyprávěl příběh z oddílu na sobotu.

Pokračuj diskuzí o následujících otázkách. **Zeptej se: Jaké řešení zvolil král Saul, pokud šlo o jeho problém s Davidem? (boj) Pro jaké řešení se rozhodl Jónatan?** (Jónatan šel za Davidem a promluvil si s ním, protože ho chtěl ochránit před králem.) **Přestože každý den neděláme rozhodnutí, která jsou otázkou života a smrti, čelíme rozhodnutím, která povedou k životu nebo smrti z věčného hlediska. Jedná se o rozhodnutí, která formují náš charakter. Můžeme si zvolit, co uděláme nebo řekneme. Bible je nejlepším návodem, kde najdeme, jaká rozhodnutí bychom měli dělat.**

C. SOUVISLOST S ŽIVOTEM

Popiš následující situaci:

Vaše třída píše písemku. Zvedneš hlavu a zahlédneš, jak si tvůj nejlepší přítel prohlíží něco na podrážce své boty. Několik vteřin botu zkoumá, potom dá nohu na zem a vrátí se ke své písemce. Dál už o tom nepřemýšlíš. Teprve při hodině tělocviku zjistíš, že má na podrážce napsaná slova, která jsou odpověďmi na otázky v písemce.

Zeptej se: Co uděláš? Pokud tento problém přehlédneš, jak se vlastně v dané situaci zachováš? (Utečeš, popřeš, že je zde nějaký problém.) Co se stane, když se rozhodneš promluvit si o svém podezření se svým přítelem? (Tvůj přítel může zapřít, že něco takového udělal. Konec konců, důkazy už jsou teď stejně sešlapané. Možná skončí tvé přátelství s tímto člověkem.) **Proč by ses měl spíše**

rozhodnout, že si s tímto člověkem promluvíš, než ignorovat jeho domnělý podvod? (Protože ti na tom člověku záleží a chceš vědět, proč cítil potřebu podvádět. Můžeš mu nabídnout, že mu pomůžeš dobře se připravit na příští písemky.) **Můžeš důvěřovat přátelství člověka, který ve škole nejedná poctivě? Proč ano, proč ne?**

Popiš následující situaci:

Chlapci ve třídě se hádají a urážejí. Vzájemně si říkají ošklivé věci. Když je učitel okřikne, aby přestali, odpoví: „My jen tak žertujeme; o nic nejde; nikdo z nás tomu nevěří.“

Zeptej se: Jak bys reagoval na odpověď chlapců? (Ale slova zraňují!) **Podívejme se na Efezským 4,25.26.29.31.32. Jak lze tyto biblické verše aplikovat i na urážky?** (Říkejte o druhých pravdu; nehněvejte se ani nebuďte nevlídní; vyvarujte se užívání ošklivých a zlých slov; používejte jen dobrá slova; buďte soucitní a odpouštějte.)

5. APLIKACE

A. APLIKAČNÍ AKTIVITA

Načrtni na tabuli tři sloupce. Do záhlaví napiš Boj, Únik a Řešení. Připomeň žákům, že existují i situace, kdy je dobré pomýšlet na boj nebo únik. Třída bude pracovat na vytvoření seznamů v rámci těchto tří oblastí.

Řekni: V jakých problémech skutečného života se dospívající mohou rozhodnout pro boj prostřednictvím urážek nebo pomluv? V jakých situacích se snažíme vyhnout problémům tím, že před nimi utíkáme, popíráme, že existuje nějaký problém, nebo obviňujeme někoho či něco kromě nás samotných? Kdy se můžeme pokusit vyřešit problém tím, že ho přehlédneme, že si o něm promluvíme s dotyčnou osobou nebo že vyhledáme někoho jiného,

kdo nám problém pomůže vyřešit? Při vytváření seznamů vzájemně spolupracujte. Uveďte typické případy z reálného života, nejen ty, které by byly ideální.

Vyber několik dobrovolníků, kteří v průběhu tvé diskuze se žáky napíší seznam na tabuli nebo jej nadiktují jednomu z vedoucích.

Odezva – Zeptej se: Myslíš, že v budoucnosti budeš schopen svou odpověď zvážit, dříve než zareaguješ? Proč to může být obtížné? (Je těžké vzdát se starých zvyků v podobě reakcí; náš mozek je zvyklý na staré způsoby.)

B. APLIKAČNÍ OTÁZKY

1. Co můžeme udělat pro to, aby se nám podařilo změnit zvyk, který vede k dané reakci? (Denně se modlete, aby nám Bůh připomněl, že chceme reagovat jinak, a aby nám pomohl nezapomínat na to zvláště tehdy, když se musíme rozhodnout.)
2. Pro jakou metodu se budou poslové Božího království rozhodovat nejčastěji? (Pro řešení přehlížením problému, pokud to bude možné, o problému si promluví nebo vyhledají někoho, kdo jim pomůže.)
3. Kdy může být nejlepší volbou boj nebo únik? (v situacích ohrožujících život)
4. Do jaké míry považuješ za reálné, že slova (pomluvy, urážky) skutečně zraňují druhé a lze je zařadit do reakce typu „boj“?
5. Co můžeš říci někomu, kdo používá urážky a pomluvy?
6. Co ses naučil o obviňování nebo popírání?

6. ZÁVĚR

SHRnutí

Uzavři následujícími myšlenkami, které vyjádří svými vlastními slovy:

Přátelství ustanovil Bůh, aby nám pomohl zůstat pevnými a zachovat mu věrnost. Jako poslové Božího království si potřebujeme najít přátele, kteří s námi budou sdílet touhu být na Boží vítězné straně.

I dobrá přátelství mohou potkat těžkosti. Když vzniknou spory, můžeme se rozhodnout, jak budeme reagovat. Můžeme utéct, ale zachráníme tím přátelství? Můžeme se uchýlit k boji, ale je možné, že škoda, která tím vznikne, zničí pouto, které mezi námi bylo. Anebo můžeme učinit nelehké rozhodnutí, že naše neshody vyřešíme. Problém můžeme přehlédnout nebo o něm diskutovat, dokud nenajdeme řešení. Možná bude třeba požádat někoho, kdo nám pomůže náš spor urovnat. Bůh má pro naše problémy, kterým každý den čelíme, plán. Jeho způsob řešení nás vede k pokoji a radosti.